

UNGA SATSAR JÄMT

Ett jämställdhetsprojekt med fokus
på idrott, maskulinitet och normer

Sveriges
Fritids- och Kulturchefs-förening

Örebro 2017-08-23

Daniel Alsarve

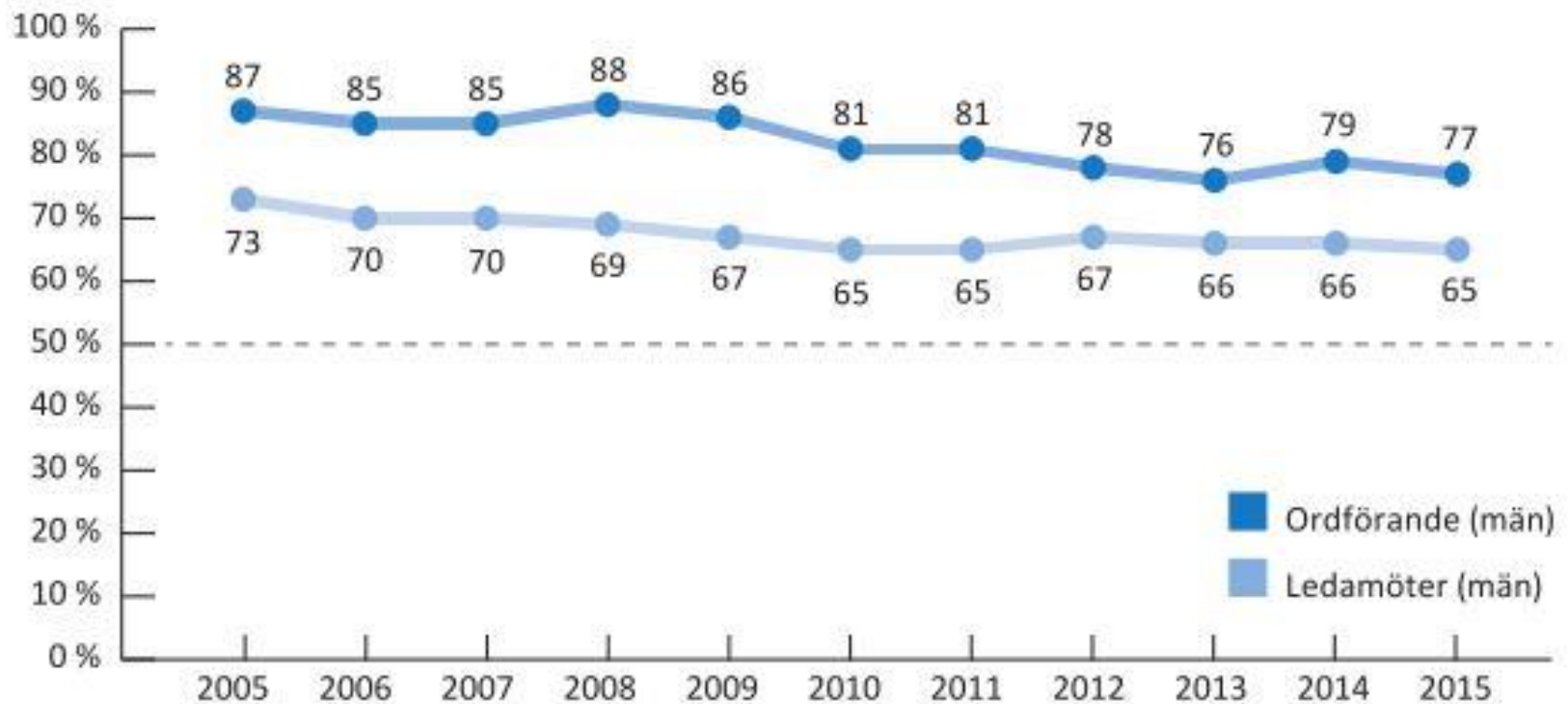
Bakgrund– hur skapades projektet?

Länsstyrelsen
Örebro län

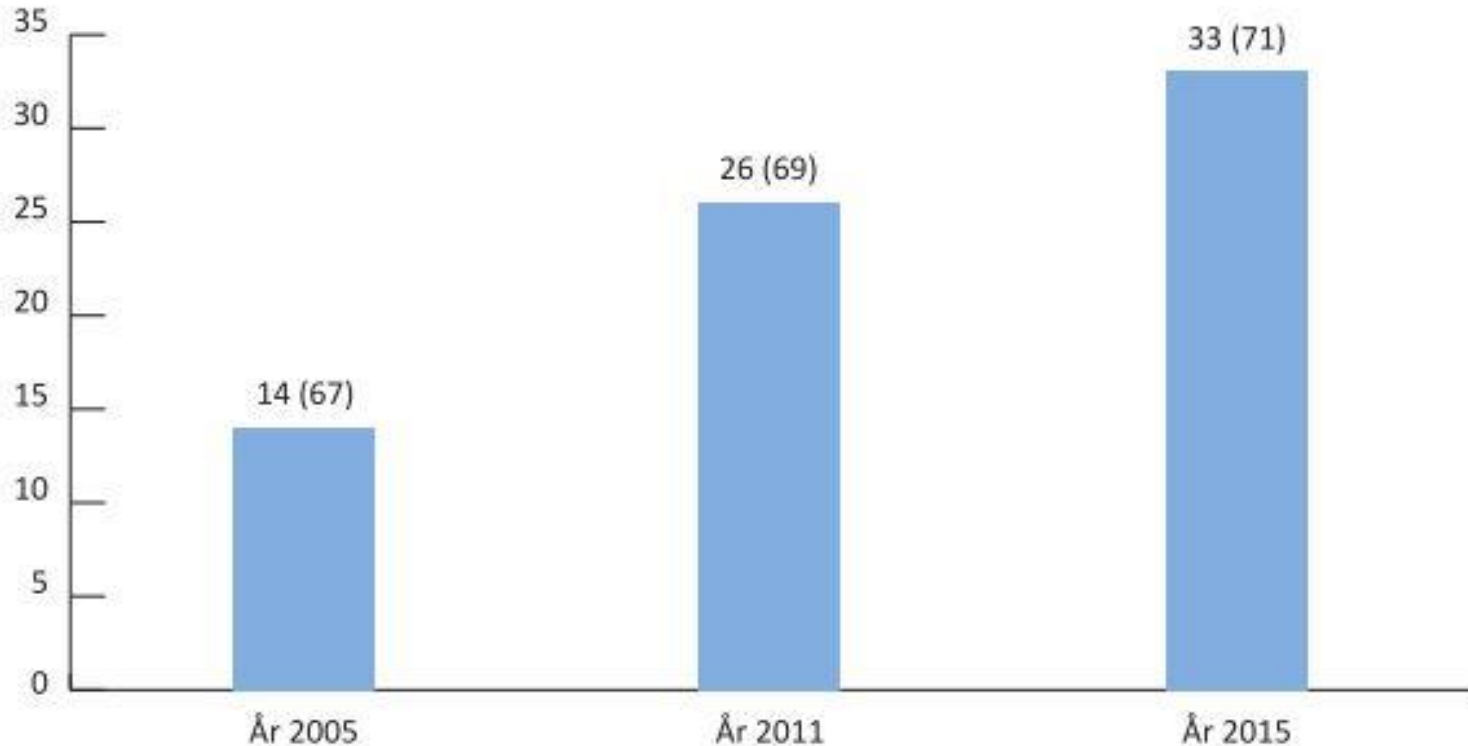
- De årliga Maskulinitetskonferenserna av
- Via idrotten framstår och ges män och manlighet en legitimitet att dominera mer generellt i samhället.
- Behov av kunskapssammanställning, utbildningsmaterial och engagemang kring frågan.
- Traditionellt har jämställdhet handlat om att inkludera kvinnor/flickor → Fokus även på män/manlighet
- Idrottsrörelsen (Riksidrottsförbundet mm) har arbetat med jämställdhet sedan 1970-talet. Viss progression kan skådas men förändringar går långsamt.

Andel män bland SF-ledamöter och ordföranden 2005-15

Andel män bland ledamöter respektive andel män på ordförandeposition i SF-styrelser, 2005–2015.

Antal SF som uppnår jämställdhetsmålen (representation)

Antal SF som uppnår målet om ett könsförhållande om minst 40–60 i styrelsen år 2005, 2011, 2015.

Mål för jämställdhet

Målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.

Utifrån detta arbetar regeringen efter sex delmål:

- En jämn fördelning av makt och inflytande. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet.
- Ekonomisk jämställdhet. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.
- Jämställd utbildning. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.
- Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.
- Jämställd hälsa. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor.
- Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

IDROTTENS JÄMSTÄLLDHETSARBETE

En jämställd idrott är en förutsättning för framgångsrik idrottsutveckling. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter på alla nivåer och inom alla områden.

Det ska finnas lika möjligheter för alla, oavsett kön, att utöva idrott. Både kvinnor och män ska t.ex. ha tillgång till kompetenta tränare/ledare. Jämställdhetsperspektivet ska finnas med på alla nivåer, alla beslut och i all verksamhet. Det innebär att alla ska ges samma möjligheter att utvecklas som aktiva, ledare, anställda och förtroendevalda.

Kvinnor och mäns idrottsutövande ska värderas och prioriteras på ett likvärdigt sätt. Det innebär att resurser ska tilldelas efter samma principer, t.ex. när det gäller budget, träningsanläggningar och träningstider. Kvinnor och mäns idrottande ska vidare få samma uppmärksamhet i forskning, information och i media.

(Exempel på antagna mål vid 2011 års RF-stämman)

På RF-stämman 2017 antogs nyformulerade jämställdhetsmål, som övergripande innefattar samma mål som tidigare men som har förtydligade delmål och ett specifikt metodval i form av kvotering.

Delmål till stämman 2025:

- kvinnor och män i alla beslutande och rådgivande organ är representerade med minst 40 procent.
- valberedningar på alla nivåer består av lika antal kvinnor och män.
- andelen kvinnor respektive män på högre befattningar, till exempel generalsekreterare/förbundschef, sport-/utbildnings-/utvecklingschef eller liknande, inom idrottens olika organisationer uppgår till minst 40 procent.
- andelen kvinnliga och manliga tränare inom respektive idrott uppgår till minst 40 procent:
  - inom barn- och ungdomsverksamheten på föreningsnivån,
  - vid riksidrottsgymnasierna (RIG)
  - vid nationellt godkända idrottsutbildningar (NIU)
  - vid SF:s landslagsverksamhet

Domarna bär regnbågsfärgade emblem

Domarna i de högsta hockeyserierna på herr- och damsidan, kommer att bära regnbågsfärgade emblev på tröjorna kommande säsong. Målet och förhoppningen är att machokulturen inom ishockey ska försvinna.

Det är hockeyförbundets domaransvarige Joel Hansson som startat projektet tillsammans med Riksidrottsförbundet. -Det är enormt viktigt att vi låter alla vara med och inte låter machokulturen ta över, säger Hansson till hockeysverige.se och fortsätter:

-Förhoppningen är att vi ökar medvetenheten i förebyggande syfte.

IDROTTEN ÄR VIKTIG ATT INVOLVERA I
SAMHÄLLET'S JÄMSTÄLLDHETSARBETE

KICK-OFF FÖR PROJEKTET UNGA SATSAR JÄMT

Välkommen till mingel, bubbel & prat.

Idrotten är idag en naturlig del i miljoner tjejers och killars vardag och uppväxt. Dessa ungdomar har ofta sina viktigaste förebilder i elitidrottare. Men idrotten är mer än att vinna och vara bäst. Det är också lek och socialt umgänge. Många av idrottens maskulina värden lever dock kvar - där *man* skall vara tuff, stark och hård.

Örebro läns Idrottsförbund skall utveckla ledarmaterial som har dessa frågor som grund. Materialet ska fokusera på den unga ledaren som förebild. Projektet samlar ledare och aktiva för att delta i processarbeten kring genus, maskulinitet och jämställdhet för utveckling av nya övningar och arbetssätt.

Välkommen till *Unga satsar jämt!*

UR PROGRAMMET:

Inledningstal
Rose-Marie Ericsson
Landsövning Örebro Län
Mona Sahlin
ledarnät Riksidrottsstyrelsen

**Genus & maskulinitet -
Vad är det?**
Tomas Wetterberg
Män för jämställdhet

Unga satsar jämt
Daniel Alsarve
Projektledare

OSA TILL MARGARETA.JOHANSSON@OLIF.SE ALT. 019-17 55 75 SENAST DEN 26 SEPTEMBER

UNGA SATSAR JÄMT

Ett jämställdhetsprojekt med fokus på idrott, maskulinitet och normer

Syfte(n)

- Skapa ett utbildningsmaterial
- bilda opinion, arbeta internt med jämställdhetsfrågor, inhämta, sammanställa, föra ut och skapa ny kunskap, initiera arbeten med föreningar, nätverka på olika nivåer, etablera en långsiktig struktur för jämställdhetsarbetet inom idrotten, få nationell spridning av ”projektet” med mera.

”Unga satsar jämt”

ett jämställdhetsprojekt om idrott och maskulinitet

Hur bra blir det när idrotten gör män av pojkar?

IDÉN
Med utgångspunkt från kritiska processer i ett utbildnings-

ledarträffar, skapa kunskap, nätverk, opinion om jämställdhet, män, manlighet och normer mm

RESULTAT
Utbildningsmaterial

Vad innehåller ett ledarskap som främjar jämställdhet och vidgar rådande maskulinitetsnormer?

PROBLEM
Idrottens jämställdhetsarbete går trögt och normer kopplade till maskulinitet

EFFEKTER

Vad är en jämställd idrott/hur ser den ut?
Vilket mål siktar vi mot?

(forändrar, massmedia, forskning mm)

Männens makt över idrotten måste brytas

Debattörerna: Bara 20 procent av resurserna går till kvinnor

Debattörerna Hanna Marklund, Isabelle Widmark, Jesper Fundberg, Daniel Alsarve...

DEBATT. Idrottsrörelsen är efter skolväsendet samhällets största folkfostrare. Men idrotten domineras till stora delar av män och manlighetsnormer. En jämlik fördelning av ekonomiska resurser är en grundförutsättning för att förändra dessa normer.

5.10 Heteronormativitet

Topping N	Par Story Hög Fröberg Orelens	Case Hög	Rep Mini avg- 15/11
Uget & Jages E	Ostergård Danica 29/11	Carlens Olsson Mittal Lund	Muse, MMA 15/11
Öla E	Peter & Hännarby Carl 19/11 1/12	• Pönn & Sann • Dorete May's	Blind Navi aktiverad (11) • Pönn 18/11 - Hållbarhet

TOPPEN

20 på 10 min
ANSLAG 10 min
VÄRDEBILD 10 min
VÄRDEBILD 10 min

10 min
RAM 10 min
RAM 10 min
RAM 10 min

10 min
10 min
10 min
10 min

10 min
10 min
10 min
10 min

IDROTT, JÄMSTÄLLDHET & LEDARSKAP

KUNSKAP OCH INSPIRATION FÖR EN INKLUDERANDE IDROTTSRÖRELSE

FILMER och INLEDNING	3
UPPLÄGG	4
UTBILDNINGSFILMER	5

KUNSKAPSBAS

En idrott för män, av män - en viss typ av män?	6
Jämställdhet och normer	7
Ledarskap och makt	8
Idrottens mansnorm	9
Frågor att diskutera och reflektera över	10

FÖRDJUPNING 1

Tävlingsmomentet	11
Tävlingen – en fostran i att dominera?	13
Att vidga föreställningar om pojkars och flickors idrottande	15
Frågor att diskutera och reflektera över	15

FÖRDJUPNING 2

Laget & jaget	17
Att skapa en inkluderande gemenskap – hur går det till?	17
Vad är verksamhetens mål? Vad vill vi med vår förening?	19
Frågor att diskutera och reflektera över	19

FÖRDJUPNING 3

Idrotten som våldsförebyggande arena	21
Väld föder väld	22
Steg 1: Att prata om sportvåldet och nedsättande jargong	23
Exempel på våldspreventiva metoder	24
Frågor att diskutera och reflektera över	25

IDROTT, JÄMSTÄLLDHET OCH LEDARSKAP .....

Att skapa förändring via ideellt engagemang och föreningsdemokrati	28
Frågor att diskutera och reflektera över	29
Referenser	30

I SAMARBETE MED

© Örebro läns Idrottsförbund och
SISU Idrottsutbildarna, 2017

Projekt: Unga satsar jämt
Projektledare: Daniel Ålsarve
Foto: @Bildbyrån
Design & layout: Da Capo Design, Linköping

MANSNORMEN

Idrott innehåller olika normer. Filmen vill uppmuntra till reflektion och diskussion kring hur män och manlighet bildar norm i olika sammanhang.

- Finns det en mansnorm eller annan typ av norm i er idrott? Hur ser den i så fall ut?
- Vilka möjligheter och begränsningar innebär dessa normer?
- Hur kan vi förändra dessa så att fler inkluderas och vill stanna kvar i idrotten?

TOPPNING

Idrottssatsningar i tidig ålder innebär både möjligheter och utmaningar. Vissa vill träna och tävla mycket medan andra vill idrotta i mindre omfattning. Filmen vill uppmuntra till gemensamma diskussioner kring idrottssatsningarnas för- och nackdelar.

- Vilka för- och nackdelar innebär det att alltid låta alla delta?
- När är det okej med "topplingar" av olika slag?
- Hur ges alla möjlighet att träna och tävla efter egen ambitionsnivå hos er?

LAGET & JAGET

Att ingå i en gemenskap innebär både möjligheter och utmaningar. Filmen vill uppmuntra till gemensamma reflektioner kring relationer i ett lag eller i en förening.

- Vilka positiva saker finns det i er gemenskap?
- Hur kan sammanhållningen utvecklas ännu mer i er förening/ert lag?
- Hur ges alla möjlighet att vara sig själva hos er?

VÅLD

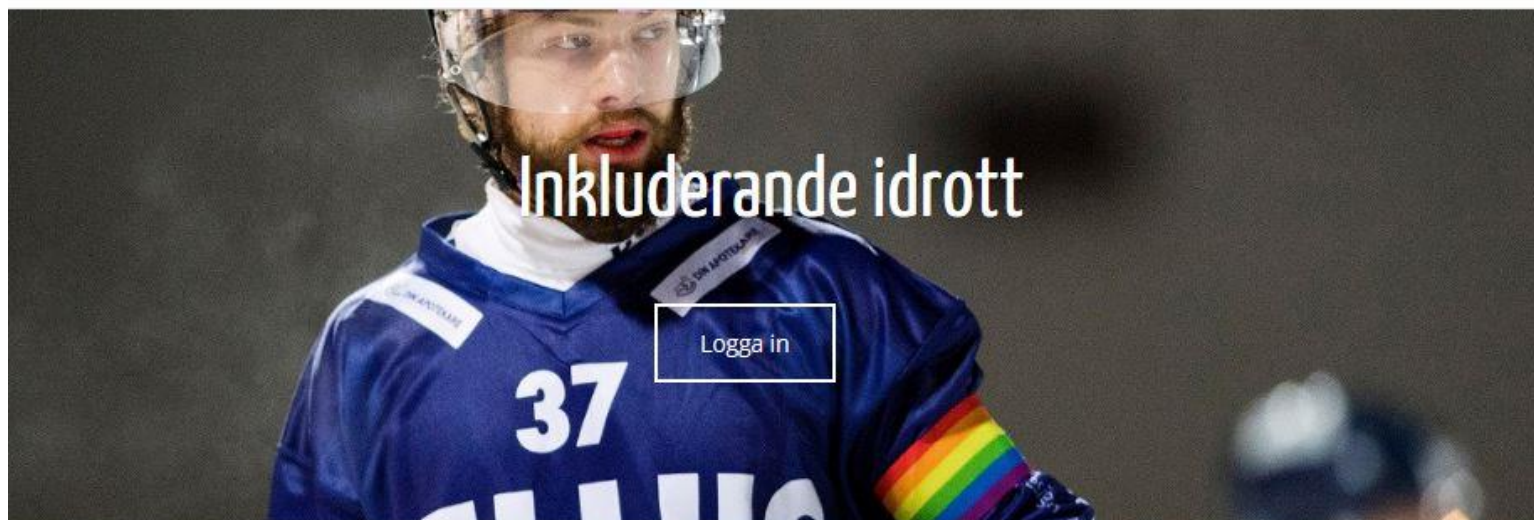

Våld kan vara både fysiskt och psykiskt, positivt och problematiskt. Filmen uppmuntrar till gemensamma reflektioner kring våld.

- När är våldet ett problem?
- I vilka sammanhang kan våldet vara positivt?
- Finns det någon typ av våld som utförs inom er idrott som utanför arenan betraktas som olagligt? Hur förhåller vi oss i så fall till detta?

www.inkluderandeidrott.se

Inkluderande Idrott

Välkommen till utbildningswebben Inkluderande idrott

Webben riktar sig till dig som är förtroendevald, anställd, ledare eller tränare i en förening eller ett förbund och syftar till för att stötta arbetet genom att ge kunskap, skapa reflektion, samtal och förhoppningsvis handlingskraft, vilja och mod att förändra.

Svensk idrott är på en förändringsresa och webben är ett stöd och en inspiration i detta arbete.

På spaning för en #inkluderande idrott

1 2 3 4 5 6 7 8

1

Träningsarenan

2

Omklädningsrummet

3

Föreningslokalen

Gå på spaning i er föreningsmiljö

Det här spanings formulär är ett tillsammans gruppen gå på spaning i er egen föreningsmiljö. Utifrån ett förklaringsperspektiv ska ni tillsammans försöka att skapa en bild av vad ni ser, hörs, känner och upplever på de olika idrottsarenaerna. Med hjälp av de öppna frågorna kan ni fortfarande ha en upplevelse att det är ni som är idrottsutövare. Dessutom kommer ni att få utvärdera er idrotts miljöer, kultur och normer för att på så sätt identifiera och formulera på vad som kan vara inkluderande regelverk och tillämpliga i de olika miljöerna.

Gå på spaning

För första gången i de olika idrottsarenaerna. Använd er omgivna flera pojkar. Så är det att reflektera och samtala utifrån de frågor. Se till att alla i gruppen får möjlighet att dela med sig av sina tankar och fördomar. Skriv lite ut på de två sista sidorna.

Behåll medvetelse reflektionerna över följande frågor:

Vad ser du?

Vad hör du?

Vad känner du?

4

Styrelserummet

Beskriv arenan med så målande bilder som ni kan

- Vilka bilder ser ni på arenan?
- Har ser du ut, läsa, höra, känna, utvärdera, känna ut 2
- Vem ser på arenan?
- Har ser bilden av arenan ut som berömmar sig på arenan?
- Har ser förändringar och utvärdering av för de som ser på arenan? Regeln, spelregler, träningsmetoder, utvärdering. Är det bara för alla?
- Flera det någon eller några som får växa utvecklingstakt?
- Har ser någon eller några som förbereder sig för spaning på arenan?
- Är det någon eller några som står och pratar med någon annan? Vad säger de om?
- Vilket spel och vilka spelare använder?
- Flera det någon som ser uppåt och utvärderar utvecklingstakt för någon? Vad säger de om?
- Flera det någon som berättar för någon om arenan? Vad är det för vad är det om arenan?

5

Föreningens webb

7

Åskådarplatsen

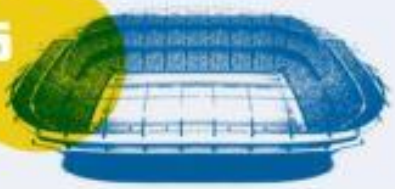

6

Tävlingsarenan

PERMA SAMMENLAGG ÅR ETI VERKTID
 KLR VLR UTLÄTTNINGEN "Tidstakt under
 2018" på sidan 44 i Lektionsboken 40
 42 för Fårens och inkommande utveckling
 42 utvärdering spelare och spelare ut
 42 utvärdering spelare och spelare ut
 42 utvärdering spelare och spelare ut

- Alsarve, D. (2017). "Addressing gender equality: enactments of gender and hegemony in the educational textbooks used in Swedish sports coaching and educational programmes." *Sport, Education and Society*
- Alsarve, D. (2017). "Våld föder våld, eller? Om män, sportvåld och formande av hegemonisk manlighet som bidragande riskfaktor till våldet i samhället." *Tidskrift för politisk filosofi*
- Connell, R. (2005). *Masculinities* Cambridge, Polity Press
- Fundberg, J. (2003) *Kom igen gubbar! Om pojkfotboll och maskuliniteter* Stockholm, Carlsson
- Hearn, J. (2015). *Men of the World: Genders, Globalizations, Transnational Times*. London: SAGE Publications Ltd.
- Messner, M. A. (1992). *Power at play : sports and the problem of masculinity*. Boston: Beacon Press.
- Messner, M. A., & Sabo, D. F. (1994). *Sex, violence & power in sports : rethinking masculinity*. Freedom, Calif.: Crossing Press.

- Fortsatt behov av att finna metoder för ökad jämställdhet där män/pojkar i större utsträckning involveras inom civilsamhället (idrotten mm)

FILM

Att öka jämställdheten inom idrottsrörelsen - Fungerar projektformen?

- Kvinnors idrott på männens villkor
- Kvinnlig idrott får mindre statligt stöd (och kommunalt)
- Kvinnor idrottar utanför idrottsföreningarna
- Kvinnor missgynnas av offentliga fritidssatsningar

Män och manligheter framstår som "könlösa" normer

Svårt att involvera män i jämställdhetsarbete

Okunskap

Idrotten skapades av män, för män...

Svårt att förändra inom en ideell sektor

Mer resurser, uppmuntran och erkännande av mäns/pojkars idrottande

Heteronormen och (mäns) homofobi lever inom idrotten

Behöver redskap för att samverka och arbeta simultant med jämställdhet och t ex etnisk "integration", rörelsehindrade...

Tack!!!

@alsarve
daniel.alsarve@olif.se